

□ DE THUISREIS *) □

DOOR HERMAN ROBBERS.

I.

EENHEID in de kunsten — een verblindend ideaal! Het gezamenlijk doel een gedurig wellende bron van inspiratie, die allen vereenigt. Maar dat bij den chaos van tegenwoordig, het „elk voor zich”, den vijandigen wedijver? Ondenkbaar! Toch, zou door wezenlijke ontmoetingen, persoonlijkheid met persoonlijkheid, zou door geestdriftige, onzelfzuchtige samenwerking — zij het voorloopig maar van enkelen! — niet iets groots, schoons, monumentaals misschien, te verkrijgen zijn? Zelfs in dezen, altijd nog zoo verbijsterend verwarden, cultuurloozen tijd — maar waarin dan toch kiemende is, alom, en groeiende, hongerend, hunkerend, het verlangen naar synthese, naar eenheid en stijl. Architectuur moest vooraangaan, mannen als Berlage en de Bazel, als Mantringa vooral ook, vurig, jong en sterk. De schilderkunst is verziekt, het kubisme veel te verstandelijk beredeneerd, expressionisme en futurisme te excessief individueel, verloopend in een kinderachtig gestamel — het tegenovergestelde van stijl. Aantrekkelijk anders wel, het zich alom verspreidende, internationale van zulke geestelijke bewegingen. Dat bewijst toch ook iets.... Het nationale ligt niet ver van het provinciale.... O zeker, maar ook besmettelijke ziekten, sommige vreemde nevrosen zelfs, verspreiden zich over de wereld....

Huib Hoogland, verdiept in zulke gedachten, was sinds een paar seconden, onbewust, blijven staan. Tot een auto toeterde, vlakbij, en hij schrikkend opzij week, tegelijk naar zijn hoed moest grijpen — felle rukwinden, begin van voorjaarsstorm, flapten en kolkten, schurend en ritselend, tot in het hart van Amsterdam. Stof stak in zijn oogen. Huib bezon zich. Dat hij hier nog maar op het Rokin was en naar het Damrak moest; men verwachtte hem daar in een koffiehuis; kunstenaars van de meest verschillende expressie, maar die zich op één punt saamhoorig voelden, gezamenlijk iets bereiken wilden. Hoop en verlangen verhaastten zijn stappen; een nieuwe, vochtiger vlaag sloeg hem recht in 't gezicht; dan vertrok het zich energiek, dat baardloos magere gezicht, en hij neuriede, floot een wijsje, tegen de windstooten in. Jonge blijdschap doortrilde zijn hart — Huib glimlachte: dat toch al zoo oude hart van hem, negen-en-veertig-jaar, en dat al zooveel had doorstaan, ontelbare malen

*) Vervolg op „St. Elmsvuur” en „Op Hooge Golven”. „De Thuisreis” is het derde en laatste gedeelte van „Een Mannenleven.”